Доживели смо државну и националну катастрофу

Пише: Јовица Тркуља
субота, 06 септембар 2008 20:26

Србија се налази у великом кошмару, поново у ћорсокаку, на слепом колосеку историје. Раздељени, посвађани, арогантни и искључиви, представници власти су створили код грађана убеђење да је све остало по старом, да нема политичке алтернативе за бољу будућност – упозорава проф.др Јовица Тркуља

Руководилац Центра за унапређивање правних студија, Јовица Тркуља, професор Правног факултета у Београду, има прилично критички став, у првом реду, према политичкој елити у Србији. То је, уосталом, како истиче, и основни разлог велике, дугогодишње агоније коју преживљава наш народ.

– Протеклих година пропуштена је прилика да се темељно промени политички и економки систем Србије. Доживели смо државну и националну катастрофу. Нарушен је суверенитет државе, запостављени су постојећи и отворени нови проблеми и сукоби. Нажалост, постоктобарска власт, од ДОС-а до актуелне власти Бориса Тадића и Војислава Коштунице, обесмислила је и уништила огромну енергију грађана – својом лошом политиком и неспособним кадровима, и тако продубила постојање партијске државе. Уместо владавине права и тржишних институција, добили смо партијске олигархе, који одлучују о свему, а партије на власти се грабежљиво сукобљавају око поделе плена. Наравно, уз искључивање угледних стручњака, наших способних људи из земље и света, који су указивали какве све мере хитно морају да се предузму да би држава почела да се извлачи из понора. У исто време, ослањали су се на партијске кадрове и младе људе без икаквог искуства у раду државе и привреде. Уз то, укључивали су проверене кадрове из Милошевићевог режима за спровођење реформи. Довољно је видети на шта сада личи политичка сцена у Србији.

Колико је непостојање адекватне националне стратегије нанело штете држави и народу?

– Довело је до тога да се, после седам година од такозваних демократских промена, Србија налази у великом кошмару, поново у ћорсокаку, на слепом колосеку историје. Раздељени, посвађани, арогантни и искључиви, представници власти су створили код грађана убеђење да је све остало по старом и да нема политичке алтернативе за бољу будућност Србије. Чињеница је да нашу државу већ више деценија не воде државници са визијом, већ политички пигмеји, који не виде даље од својих партијских кабинета и банковних рачуна и уопште их се не тиче шта ће бити са српском државом у наредних десет или педесет година. Поменимо чињеницу да су експоненти реализације до скора актуелног Националног плана били министри Веља Илић и Драган Ђилас. Мислим да коментар није потребан.

Ипак, постоје државе које врло озбиљно схватају значај националне стратегије. А за ово што смо без централне смернице, неко свакако сноси кривицу. Да ли се слажете?

– Све озбиљне и успешне земље имале су и имају дугорочну националну стратегију – Немачка, Велика Британија, Сједињене Америчке Државе, земље западне Европе. Подсећам, чак и некадашње реалсоцијалистичке земље – СССР, земље источног лагера, па и СФРЈ, имале су своје петогодишње планове. То што немамо прави национални програм, кривицу сносе и државне институције, одговарајућа министарства, стручна тела и саветници министарстава, законодавна и извршна власт. Ту су и стожерне институције српске науке, образовања, културе, уметности. Ту, у првом реду, мислим на САНУ, бројне универзитете и институте, различите културне институције. Сви они су

пали на испиту.
Кривицу сносе и водећи српски интелектуалци, угледни стручњаци, ствараоци у разним областима, који су издали свој позив и, уместо да су поставили путоказе на путу развоја, они су ушли у политичку арену и заједно са политичарима допринели нашем свеукупном пропадању. Огромна енергија грађана исцурела је. Кадрови су се расули, а ту је и егзодус младих, способних, који су заувек напустили Србију. Катастрофалне последице одласка наших младих стручњака, који су, због постојећих околности, били принуђени да дефинитивно напусте земљу, тек ћемо видети. Нажалост, тај талас је, колико видим, незаустављив. Изгледа да се то никога од наших политичара не тиче, нити се било ко од њих озбиљно позабавио поменутим проблемом – наше будућности.
Последице свега реченог, више су него очигледне?
– Непостојање стратегије националног развоја има катастрофалне последице за решавање виталних питања Србије. Сасвим би се, у другом контексту, разумевало питање статуса Косова и Метохије да смо имали озбиљну стратегију привредног и демографског развоја наредних деценија. Према демографским подацима, 2050. године у Србији ће бити много више Албанаца него наших сународника. Ако Косово и Метохија, којом срећом и остане у Србији, мораћемо сваке године да издвајамо преко две милијарде евра да бисмо прехранили гладне и незапослене Албанце. Према мом мишљењу, требало би што пре донети стратегију развоја Србије у 21. веку и то у свим областима, привредним, демографским, кутурним, научним, пољопривредним, политичким...
Ко би требало да се лати тог врло озбиљног, одговорног посла, од кога зависи будућност и просперитет наше државе и народа?
– Наравно да би програм био резултат колективног рада најрелевантнијих субјеката науке, привреде, културе, политике, образовања. Дакле, да се у националну стратегију укључе представници свих сфера живота, стручњаци, елита у правом смислу речи, од научне, војне, политичке, економске и да не набрајам. Они којима ће једини циљ бити национални интерес. Има држава које нису огромне, и врло моћне, али су успеле да реализују програм од интереса за своју државу и народ. У том смислу би нам била драгоцена искуства Финске и Северне Ирске, које су, иако нису велике државе, за протеклих 15 година доживеле свеопшти препород. Јасно је да су наши проблеми бројни и тешко решиви.
Тврдите да је српска неслога осујетила, у одредјеној мери, доношење националног плана.
– То је тачно. Српска историјска неслога, неспособност Срба да се као народ окупе око једног основног националног плана, државног и политичког пројекта, такође је допринела нашем великом суноврату. И због тога смо се у последњој деценији нашли на рубу пропасти. Упркос томе, ја се надам да ће грађани Србије и њене водеће политичке снаге схватити да је време у пешчанику истекло и да је минут после 12 за излазак из историјске агоније – поручује проф. др Јовица Тркуља.
Разговор водила Биљана Живковић